

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zapis stenograficzny **(802)**

Wspólne posiedzenie
Komisji Praw Człowieka,
Praworządności i Petycji (91.)
oraz Komisji Ustawodawczej (169.)
w dniu 26 marca 2009 r.

VII kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk senacki nr 502, druki sejmowe nr 1368, do druku 1368 i 1723).
2. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (druk senacki nr 503, druki sejmowe nr 1228, do druku 1228 i 1722).

(Początek posiedzenia o godzinie 14 minut 50)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Ustawodawczej Piotr Zientarski)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Otwieram posiedzenie.

Witam państwa na wspólnym posiedzeniu Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

W porządku obrad mamy dwa punkty, które dotyczą rozpatrzenia ustaw o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego. Pierwsza zawarta jest w druku senackim nr 502, a druga w druku senackim nr 503.

W czasie wcześniejszego dzisiejszego posiedzenia mówiliśmy już na ten temat, ale jeszcze poproszę panią mecenas Mandylis o króciutkie przypomnienie istoty sprawy, tego, o czym wcześniej powiedzieliśmy.

Proszę bardzo.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu
Beata Mandylis:**

Proszę państwa, przedłożona ustawa o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, druk senacki nr 502, jest wykonaniem orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, które dotyczyło niezgodności z konstytucją art. 394⁴ §1 pkt 4 w związku z art. 398⁶ §2 i 3. Jeśli chodzi o wyrok Trybunału Konstytucyjnego, to Trybunał orzekł o niezgodności z konstytucją przepisu art. 398⁶ §2 i 3 w zakresie, w jakim przewiduje on odrzucenie – bez wezwania do usunięcia braków – skargi kasacyjnej, która nie spełnia wymagań określonych w art. 394⁴ §1 pkt 3. Należy przyjąć, że w obecnym stanie prawnym, to znaczy w stanie prawnym przed wydaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego, wszystkie wskazane w art. 398⁴ §1 wymogi skargi kasacyjnej były to warunki formalne skargi kasacyjnej jako pisma procesowego kwalifikowanego. Niespełnianie przez skargę kasacyjną któregośkolwiek z tych warunków skutkowało – właśnie na podstawie art. 398⁶ – odrzuceniem takiej skargi, która była obciążona niespełnieniem wymogów formalnych.

Trybunał Konstytucyjny orzekł, że w zakresie, który był zaskarżony, czyli w zakresie art. 398⁴ §1 pkt 3 – był to wymóg zawarcia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienia – niespełnianie przez skargę kasacyjną tych warunków było różnie traktowane przez sądy drugiej instancji i Sąd Najwyższy. W niektórych sytuacjach taka skarga kasacyjna mimo braku takiego formalnego wnio-

sku o przyjęcie do rozpoznania była rozpoznawana, w niektórych sytuacjach – i to było dominujące stanowisko Sądu Najwyższego – skarga, która była obciążona takim brakiem, była odrzucana na posiedzeniu niejawnym. Trybunał orzekł, że jest to zbyt daleko idąca konsekwencja dla stron, aby brak formalny, niedopatrzenie pełnomocnika o charakterze formalnym skutkowało odrzuceniem skargi, co wiązało się z brakiem merytorycznego rozpoznania takiej skargi. W związku z tym został wydany wyrok, który tutaj przedstawiłam. Rozpatrywana obecnie przez państwa ustawa uchwalona przez Sejm realizuje ten wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Jest pewna różnica pomiędzy wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego a uzasadnieniem tego wyroku. W uzasadnieniu Trybunał podkreśla, że nie ustosunkowuje się do innych wymogów formalnych, które są wskazane w art. 398⁴ §1, i że należałoby również rozważyć, czy brak tamtych wymogów formalnych nie powinien również skutkować możliwością żądania uzupełnienia takiej skargi kasacyjnej, a nie od razu odrzuceniem takiej skargi. W związku z tym dzisiaj został przedstawiony projekt inicjatywy senackiej, która by poszła dalej, czyli, że tak powiem, dałaby szansę rozważenia Sejmowi i wszystkim innym podmiotom, które biorą udział w procesie legislacyjnym i służą głosem doradczym, czy te inne braki formalne nie powinny również zostać uzupełnione i czy nie istnieje możliwość, aby również uzupełnić postępowanie co do występujących braków formalnych.

Jeżeli chodzi o dzisiejszą ustawę, wydaje się, że dyskusja w tym miejscu co do pozostałych punktów art. 398⁴ §1 wychodziłaby nieco dalej, ponieważ Sejm nie dyskutował nad wymogami formalnymi wskazanymi w pktach 1, 2 i 4. Biuro Legislacyjne wyraża swoją obawę, czy nasza dyskusja i ewentualnie, że tak powiem, poszerzanie ustawy przyjętej przez Sejm również o te wymogi formalne nie wykraczałyby poza materię ustawy. Dlatego Biuro Legislacyjne wyraża swoje poparcie dla ustawy uchwalonej przez Sejm i nie zgłasza żadnych uwag. Dziękuję.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Przypominam, że poruszaliśmy już ten problem w punkcie pierwszym naszego poprzedniego posiedzenia...

(Głos z sali: I jeszcze wcześniej.)

I jeszcze wcześniej, ale również dzisiaj. Tak że to jest znana sprawa. Rozumiem, że sugestia Biura Legislacyjnego jest taka, żeby przyjąć ten projekt bez uwag.

Czy są głosy w dyskusji?

Proszę bardzo. Proszę się przedstawić.

**Dyrektor Departamentu Prawnego i Orzecznictwa
w Rządowym Centrum Legislacji
Piotr Gryśka:**

Piotr Gryśka. Jestem dyrektorem Departamentu Prawnego i Orzecznictwa w Rządowym Centrum Legislacji.

Mam zaszczyt reprezentować wnioskodawców tego projektu. O ile cieszy mnie ostateczny wniosek Biura Legislacyjnego, o tyle chciałbym się odnieść w kilku słowach do powtarzanego wielokrotnie stwierdzenia, że art. 394 §1 zawiera elementy

formalne skargi kasacyjnej. Otóż to nie jest do końca tak. Sposób określenia wymagań wobec skargi kasacyjnej został rozbity w ten sposób, że elementy wskazane w §1 tego artykułu zawierają pewne elementy nazywane powszechnie elementami konstrukcyjnymi skargi kasacyjnej. To nie są elementy formalne takie jak dla pisma procesowego, które są ujęte w §2 tego przepisu. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zażalenia wobec orzeczeń prawomocnych. To nie jest trzecia instancja.

Nie będę przedłużał, ale chciałbym tylko zwrócić uwagę na stwierdzenia Trybunału Konstytucyjnego zawarte w tym wyroku na stronie 22, gdzie na zarzut skargi kasacyjnej, iż właśnie wymóg zawarty w §1 pkt 3 jest elementem formalnym, który praktycznie jest obojętny do merytorycznego rozpoznania sprawy, Trybunał stwierdził między innymi: „Wbrew twierdzeniom skarżącej, wymóg przewidziany w art. 398⁴ §1 pkt 3 k.p.c. nie jest wymogiem o czysto formalnym charakterze. Jego istotą jest wskazanie istnienia okoliczności pozwalających na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania”. Wymóg ten nabiera szczególnego znaczenia w sytuacji, gdy kolejny artykuł wskazuje przesłanki, które powinny skłonić Sąd Najwyższy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dlatego konstrukcja przyjęta w przedstawionym Wysokiej Komisji projekcie jest właśnie taka, żeby wyodrębnić ten element, który aktualnie znajduje się w art. 398⁴ §1 pkt 3 do §2, po to właśnie, aby zaznaczyć jego konstrukcyjny element jako element skargi kasacyjnej, ale żeby był to ten element konstrukcyjny, który jednak podlega uzupełnieniu w przypadku niezachowania wymogu konkretnej skargi zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Tak że licząc na życzliwe przyjęcie projektu, chciałem powiedzieć tytułem uzasadnienia o przyjętej konstrukcji i podkreślić to, że nie wszystkie elementy skargi kasacyjnej mają charakter czysto formalny. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że nie ma innych głosów w dyskusji.

Wobec tego zgłaszam wniosek o przyjęcie rozpatrywanej ustawy bez poprawek.

Kto jest za? (8)

Stwierdzam, że przyjęliśmy projekt jednomyślnie.

Czy są propozycje dotyczące sprawozdawcy?

Może ja się zgłoszę, jako że zostałem wyznaczony na sprawozdawcę do ustawy z druku nr 403, a tutaj jest podobna tematyka... Chodzi o ten sam przepis kodeksu postępowania cywilnego.

Czy są inne propozycje? Nie ma.

Czyli rozumiem, że ja będę sprawozdawcą.

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy do ostatniego punktu dzisiejszego wspólnego posiedzenia Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji: rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego; druk senacki nr 503.

Poproszę panią mecenas...

(*Sekretarz Komisji Ustawodawczej Anna Łowczyk: Panie Przewodniczący, do tej ustawy jest inny legislator, który za chwilę pojawi się na sali.*)

Aha. Następuje zmiana, dobrze...

To może wypowie się przedstawiciel rządu. Udzielam głosu panu dyrektorowi.

Proszę bardzo.

**Dyrektor Departamentu Legislacyjno-Prawnego
w Ministerstwie Sprawiedliwości
Jan Bołonkowski:**

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Ta ustawa została uchwalona z inicjatywy Senatu. Bazą do jej powstania był senacki projekt ustawy wykonujący orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. Potrzeba dokonania zmiany w art. 394¹ §1 pkt 2 kodeksu postępowania cywilnego została uzasadniona przez Senat koniecznością wykonania orzeczenia Trybunału z 27 marca 2007 r. Według tego orzeczenia art. 393¹⁸ §2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 6 lutego 2005 r. – to jest do czasu jego uchylenia przez ustawę z 22 grudnia 2004 r. nowelizującą k.p.c. w zakresie, w jakim uniemożliwiał zaskarżenie postanowienia w przedmiocie kosztów procesu zasądzonych po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji... Trybunał orzekł, że w tym zakresie przedmiotowy przepis jest niezgodny z konstytucją. Nowelizowany art. 394¹ §2 nie był przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, ponieważ nie był zaskarżony, ale ma identyczne brzmienie z przepisem zakwestionowanym przez Trybunał Konstytucyjny z tą tylko różnicą, że odwołanie do kasacji zastąpiono aktualnym terminem „skarga kasacyjna”. W istocie zatem wątpliwości Trybunału i niezgodność z konstytucją, która została stwierdzona przez Trybunał do innego przepisu, w całej rozciągłości odnoszą się również do tego, który ma obecnie identyczne brzmienie.

Projekt senacki został zaopiniowany pozytywnie przez rząd na etapie prac w Senacie, jak i w toku prac sejmowych. Na bazie projektu senackiego praktycznie bez żadnych zmian została uchwalona ustawa z dnia 19 marca 2009 r., która w tej chwili jest przedmiotem rozpatrzenia przez Wysoką Izbę i Wysokie Komisje.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czy pan sprawozdawca, profesor Kieres chciałby się wypowiedzieć?

Senator Leon Kieres:

Ja byłem w Sejmie na posiedzeniach komisji i podkomisji. Nie było żadnych kontrowersji. Tak że sądzę, że powinniśmy przyjąć tę ustawę. Proponuję podjęcie uchwały o przyjęciu ustawy bez poprawek.

Przewodniczący Piotr Zientarski:

Dziękuję bardzo.

Czy Biuro Legislacyjne ma uwagi?

(*Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Beata Mandylis: Nie, dziękuję bardzo.*)

Dziękuję bardzo.

Przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem ustawy bez poprawek? (8)

Stwierdzam, że ustawa została przyjęta jednomyślnie.

Zamykam posiedzenie...

(*Sekretarz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Elżbieta Owczarek*: Przepraszam, a senator sprawozdawca?)

Senatorem sprawozdawcą w dalszym ciągu będzie pan senator Kieres. Dziękuję bardzo.

Dziękuję bardzo.

(*Senator Leon Kieres*: Panie Przewodniczący, ja mam tylko jedną uwagę...)

(*Sekretarz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji Elżbieta Owczarek*: Panie Senatorze, proszę włączyć mikrofon.)

Senator Leon Kieres:

Chodzi o odroczenie terminu posiedzenia połączonych komisji w sprawie projektu nowelizacji ustawy o uwierzytelnianiu dokumentów...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Ale to wyznaczmy jakiś termin. Biuro Legislacyjne podpowiada, że powinniśmy wyznaczyć jakiś termin. Może 15 kwietnia, 1 maja...

(*Głos z sali*: 1 maja to dobra data.)

Przewodniczący Piotr Zientarski:

15 kwietnia to chyba za wcześnie, bo to jest zaraz po świętach.

(*Senator Leon Kieres*: Tak. Moim zdaniem 15 maja...)

Proponuję termin 15 maja.

Nie ma innych propozycji?

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Chodzi o projekt dotyczący uwierzytelniania dokumentów.

Dziękuję bardzo.

Zamykam wspólne posiedzenie Komisji Ustawodawczej oraz Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 15 minut 06*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie i publikacja:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii

Nakład: 6 egz.

ISSN 1643-2851